

ที่ กต ๐๗๐๔/๗๔

กวก. 44
วันที่ 8 กพ. 62
เวลา 15:30 น.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รหัสเรื่อง : ศ30551 มย
รับที่ : ธ2044/62
วันที่ : 08 ก.พ. 62 เวลา : 14:59
กรณีการส่งเอกสาร
ถนนศรีอยุธยา กทม. ๑๐๕๐๐

๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

เรื่อง ผลการประชุมสภารัฐมนตรีสมาคมแห่งมหาสมุทรอินเดีย ครั้งที่ ๑๘ ณ เมืองเดอร์บัน

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ส่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๕/๓๔๒๔๐ ลงวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี
 ๒. แฉลงการณ์เอเทควินี พร้อมคำแปลอย่างไม่เป็นทางการ
 ๓. ปฏิญญาพิเศษเฉลิมฉลองครบรอบ ๑๐๐ ปี วันคล้ายวันเกิดนายเนลสัน แมนเดลา พร้อมคำแปลอย่างไม่เป็นทางการ
 ๔. ปฏิญญาเพื่อเป็นแนวปฏิบัติในการเพิ่มพูนปฏิสัมพันธ์กับประเทศคู่เจรจา พร้อมคำแปลอย่างไม่เป็นทางการ
 ๕. ตารางติดตามผลการประชุม

ตามหนังสือที่อ้างถึง คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๑ เห็นชอบในหลักการ ต่อร่างเอกสารผลลัพธ์การประชุมสภารัฐมนตรีของสมาคมแห่งมหาสมุทรอินเดีย (Indian Ocean Rim Association - IORA) ครั้งที่ ๑๘ ณ เมืองเดอร์บัน ๓ ฉบับ ได้แก่ (๑) แฉลงการณ์เอเทควินี (๒) ปฏิญญาพิเศษเฉลิมฉลองครบรอบ ๑๐๐ ปี วันคล้ายวันเกิดนายเนลสัน แมนเดลา (๓) ปฏิญญาเพื่อเป็นแนวปฏิบัติในการเพิ่มพูนปฏิสัมพันธ์กับประเทศคู่เจรจาและมอบหมายให้นายวีระศักดิ์ ฟุตระกูล รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ เป็นหัวหน้าคณะผู้แทนไทย เข้าร่วมการประชุมข้างต้น ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

ในการนี้ กระทรวงการต่างประเทศขอเสนอเรื่องผลการประชุมสภารัฐมนตรี IORA ครั้งที่ ๑๘ และการประชุมที่เกี่ยวข้อง ระหว่างวันที่ ๓๑ ตุลาคม - ๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ณ เมืองเดอร์บัน มาเพื่อคณะรัฐมนตรีทราบและพิจารณาขอบหมายส่วนราชการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์) กำกับการบริหารราชการกระทรวงการต่างประเทศได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอ คณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว ดังรายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑ สรุปสาระสำคัญ ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ รัฐบาลแอฟริกาใต้ในฐานะประธาน IORA ได้เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมสภารัฐมนตรี IORA ครั้งที่ ๑๘ และการประชุมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ระหว่างวันที่ ๓๑ ตุลาคม - ๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ณ เมืองเดอร์บัน สาธารณรัฐแอฟริกาใต้ และมีเอกสารผลลัพธ์การประชุม ๓ ฉบับ ได้แก่ (๑) แฉลงการณ์เอเทควินี (๒) ปฏิญญา พิเศษเฉลิมฉลองครบรอบ ๑๐๐ ปี วันคล้ายวันเกิดนายเนลสัน แมนเดลา (๓) ปฏิญญาเพื่อเป็นแนวปฏิบัติในการเพิ่มพูน ปฏิสัมพันธ์กับประเทศคู่เจรจา

/ ๑.๒ เมื่อวันที่...

๑.๒ เมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๑ คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบและอนุมัติตามที่กระทรวงการต่างประเทศเสนอ คือ (๑) อนุมัติให้นายวีระศักดิ์ ฟุตระกูล รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศเป็นหัวหน้าคณะผู้แทนไทยเข้าร่วมการประชุมสภารัฐมนตรี IORA ครั้งที่ ๑๘ พร้อมทั้งร่วมรับรองเอกสารผลลัพธ์การประชุมทั้ง ๓ ฉบับข้างต้น และ (๒) อนุมัติให้กระทรวงการต่างประเทศดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องได้ ในกรณีที่จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนร่างแถลงการณ์ฯ ในส่วนที่ไม่ใช่สาระสำคัญ และไม่ขัดกับหลักการที่คณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบไว้ โดยให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีทราบภายหลัง

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

การประชุมข้างต้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือที่เกี่ยวข้องกับองค์การระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันทางนโยบาย จึงเข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามนัยมาตรา ๔ (๗) ของพระราชบัญญัติการว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ และเพื่อมอบหมายส่วนราชการต่าง ๆ ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

๔. สาระสำคัญ ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศเป็นหัวหน้าคณะผู้แทนไทยเข้าร่วมการประชุมสภารัฐมนตรี IORA ครั้งที่ ๑๘ ร่วมกับรัฐมนตรีและผู้แทนระดับสูงจากประเทศสมาชิกอื่น ๆ จำนวน ๒๐ ประเทศ ได้แก่ ออสเตรเลีย บังกลาเทศ คอโมโรส อินเดีย อินโดนีเซีย อิหร่าน เคนยา มาดากัสการ์ มาเลเซีย มอริเชียส โมซัมบิก โอมาน เซเชลส์ สิงคโปร์ โซมาเลีย แอฟริกาใต้ ศรีลังกา แทนซาเนีย สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ และเยเมน รวมถึงผู้แทนระดับสูงจากประเทศคู่เจรจา ๗ ประเทศ ได้แก่ จีน อียิปต์ ฝรั่งเศส เยอรมนี ญี่ปุ่น สหราชอาณาจักร และสหรัฐอเมริกา สรุปสาระสำคัญ ดังนี้

๔.๑ ที่ประชุมฯ ได้รับรองเอกสารผลลัพธ์ ๓ ฉบับ ได้แก่ (๑) แถลงการณ์เอเทควินี ซึ่งกล่าวถึงผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของ IORA และแผนงานในอนาคตในสาขาต่างๆ การปรับบทบาทของสำนักเลขาธิการ IORA และการรับสมาชิกและประเทศคู่เจรจาใหม่ (๒) ปฏิญญาพิเศษเฉลิมฉลองครบรอบ ๑๐๐ ปี วันคล้ายวันเกิดนายเนลสัน แมนเดลา เป็นการรำลึกถึงนายเนลสัน แมนเดลา ในโอกาสครบรอบ ๑๐๐ ปี วันคล้ายวันเกิด ในฐานะที่นายแมนเดลาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการต่อสู้เพื่อเสรีภาพ ความเสมอภาค และความเป็นธรรมของมวลมนุษยชาติ รวมทั้งยกย่องวิสัยทัศน์ที่เป็นแรงบันดาลใจสำคัญต่อแนวคิดซึ่งนำไปสู่การจัดตั้งกรอบความร่วมมือ IORA ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อส่งเสริมสันติภาพและความร่วมมือในภูมิภาคมหาสมุทรอินเดีย โดยได้ใช้โอกาสนี้ประกาศโครงการฝึกงาน “เป็นมรดกสืบทอด” (Be the Legacy) ซึ่งเป็นโครงการฝึกงานแก่เยาวชนของประเทศสมาชิกที่สำนักเลขาธิการ IORA เพื่อสานต่อเจตนารมณ์และแนวคิดของนายแมนเดลาต่อไป (๓) ปฏิญญาเพื่อเป็นแนวปฏิบัติในการเพิ่มพูนปฏิสัมพันธ์กับประเทศคู่เจรจา ซึ่งระบุเค้าโครงและแนวทางในการเพิ่มพูนบทบาทของประเทศคู่เจรจากับ IORA เพื่อสนับสนุนการพัฒนาอย่างมีพลวัตและเสริมสร้างความเข้มแข็งของ IORA ผ่านการส่งเสริมความร่วมมือกับประเทศสมาชิก IORA ในสาขาที่มีความสำคัญลำดับต้น

อนึ่ง เอกสารผลลัพธ์ทั้ง ๓ ฉบับเป็นไปตามแนวทางที่ได้รับความเห็นชอบในหลักการจากคณะรัฐมนตรี ซึ่งมีการแก้ไขถ้อยคำเพียงเล็กน้อย อาทิ การเพิ่มกิจกรรมและกำหนดการประชุมต่าง ๆ ที่ประเทศสมาชิก IORA เป็นเจ้าภาพ และการตัดข้อความที่เกี่ยวกับการรับเยียนมาเป็นสมาชิกใหม่ของ IORA รวมถึงปรับแก้ถ้อยคำในปฏิญญาฯ ให้อ่อนลงโดยใช้คำว่ามีความเข้าใจ (“understanding”) ที่จะร่วมมือกัน แทนคำว่าตกลงที่จะร่วมมือกัน (“agreement”) ดังรายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒ - ๔

๔.๒ ผู้แทนประเทศสมาชิกได้แสดงวิสัยทัศน์ที่จะขับเคลื่อนความร่วมมือระหว่างกัน โดยเน้นย้ำความสำคัญในการขยายความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิก หน่วยงานและองค์การระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการขยายความร่วมมือกับประเทศคู่เจรจา ให้เป็นรูปธรรม ตลอดจนการดำเนินงาน และการวางแผนงานในอนาคตเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์หลักคือให้เกิดการพัฒนาทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน โดยผู้แทนแต่ละประเทศได้แสดงเจตนารมณ์ที่จะขับเคลื่อนความร่วมมือทั้ง ๖ สาขาของ IORA ได้แก่ (๑) ความปลอดภัยและความมั่นคงทางทะเล (๒) การประมง (๓) การอำนวยความสะดวกด้านการค้าและการลงทุน (๔) การจัดการภัยพิบัติ (๕) ความร่วมมือด้านวิชาการ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม (๖) การท่องเที่ยว และการแลกเปลี่ยนด้านวัฒนธรรม รวมถึงประเด็นคาบเกี่ยว (cross-cutting issues) ได้แก่ การส่งเสริมบทบาทสตรี และเศรษฐกิจภาคทะเล พร้อมเน้นว่าความร่วมมือเหล่านี้จะต้องอยู่บนพื้นฐานของความเท่าเทียมกันของประเทศสมาชิกทุกประเทศและการรักษาความเป็นแกนกลางของ IORA (IORA Centrality)

๔.๓ ที่ประชุมฯ ได้เห็นชอบข้อเสนอของที่ประชุมระดับเจ้าหน้าที่อาวุโสรอบครึ่งปีของ IORA (Bi-Annual Meeting of the Committee of the Senior Officials) ครั้งที่ ๘ ระหว่างวันที่ ๓๐ - ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑ และที่ประชุมระดับเจ้าหน้าที่อาวุโสของ IORA (Committee of Senior Officials - CSO) ครั้งที่ ๒๐ เมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ให้รับมัลดีฟส์เป็นประเทศสมาชิกลำดับที่ ๒๒ และรับตุรกี และเกาหลีใต้เป็นประเทศคู่เจรจาลำดับที่ ๘ และ ๙ รวมถึงรับรองสมาคมวิทยาศาสตร์ทางทะเลแห่งมหาสมุทรอินเดียตะวันตก (Western Indian Ocean Marine Science Association - WIOMSA) เป็นผู้สังเกตการณ์

อนึ่ง สำหรับการสมัครเข้าเป็นสมาชิก IORA ของเมียนมานั้น ที่ประชุมสภารัฐมนตรี IORA ครั้งที่ ๑๘ ไม่สามารถบรรลุฉันทมติในเรื่องนี้ได้เนื่องจากผู้แทนแอฟริกาใต้ได้กล่าวคัดค้านการเข้าเป็นสมาชิก IORA ของเมียนมา ที่ประชุมฯ จึงได้ขอเลื่อนการพิจารณาเรื่องนี้ออกไปจนกว่าจะสามารถหาฉันทมติได้

๔.๔ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศฯ ได้กล่าวแสดงวิสัยทัศน์ในการขับเคลื่อนความร่วมมือ IORA โดยเน้นย้ำประเด็นสำคัญ ดังนี้ (๑) ภูมิภาคมหาสมุทรอินเดียควรให้ความสำคัญในเรื่อง เศรษฐกิจภาคทะเล และได้ประกาศเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มประเทศผู้ขับเคลื่อนหลักของคณะทำงานสาขาเศรษฐกิจ ภาคทะเล (๒) เน้นย้ำความสำคัญของการจัดทำแผนแม่บทด้านเศรษฐกิจภาคทะเลของกรอบความร่วมมือ IORA (IORA Master Plan on Blue Economy) ซึ่งไทยพร้อมจะมีส่วนร่วมในด้านการประมง โดยเฉพาะ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดและน้ำเค็ม ความเชื่อมโยงทางท่าเรือ การขนส่งทางทะเล และการท่องเที่ยว พร้อมขอให้คณะทำงานด้านเศรษฐกิจภาคทะเลให้ความสำคัญกับเรื่องการรักษาสีงแวดล้อมเพื่อความยั่งยืน ทางทะเลโดยเฉพาะด้านการกำจัดขยะพลาสติกในมหาสมุทร และ (๓) เห็นควรให้แผนแม่บทด้านเศรษฐกิจ ภาคทะเลของ IORA มีความเชื่อมโยงกับแผนแม่บทในกรอบอนุภูมิภาคต่าง ๆ อาทิ ยุทธศาสตร์ความร่วมมือ ทางเศรษฐกิจ อิรวดี - เจ้าพระยา - แม่น้ำโขง (Ayeyawady - Chao Phraya - Mekong Economic Cooperation Strategy - ACMECS) อาเซียน (ASEAN) และความริเริ่มแห่งอ่าวเบงกอลสำหรับความร่วมมือหลากหลายสาขา ทางวิชาการและเศรษฐกิจ (Bay of Bengal Initiative for Multi - Sectoral Technical and Economic Cooperation - BIMSTEC) ซึ่ง IORA จะสามารถร่วมเป็นผู้กำหนดทิศทางของประชาคมอินโด - แปซิฟิก อย่างเป็นทางการจากทุกภาคส่วน ซึ่งประธานและประเทศสมาชิกเห็นพ้องกับไทยว่าควรให้ความสำคัญ กับประเด็นความเชื่อมโยงและการกำจัดขยะทะเล โดยขอให้สำนักเลขาธิการ IORA ศึกษาข้อมูลเพิ่มเติม

๕. รายงานการวิเคราะห์หรือศึกษาตามกฎหมาย มติคณะรัฐมนตรีหรือคำสั่งใด ๆ

๖. ผลกระทบ

IORA เป็นเวทีที่เน้นส่งเสริมความร่วมมืออย่างรอบด้าน เพื่ออำนวยความสะดวกด้านการค้าการลงทุน ความมั่นคงและความปลอดภัยทางทะเล และการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน โดยไทยสามารถแสดงบทบาทนำได้อย่างสร้างสรรค์ในสาขาที่ไทยมีความเชี่ยวชาญ พร้อมนี้ ไทยตระหนักถึงศักยภาพของภูมิภาค IORA ในฐานะที่เป็นตลาด แหล่งทรัพยากร เส้นทางเดินเรือที่สำคัญ แหล่งความเชี่ยวชาญ และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ดังนั้น การที่ไทยมีปฏิสัมพันธ์อย่างแข็งขันในกรอบความร่วมมือ IORA จะส่งผลให้ไทยสามารถนำองค์ความรู้ในสาขาประเทศสมาชิกในภูมิภาค IORA มีความเชี่ยวชาญ มาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของไทยต่อไปได้

๗. ค่าใช้จ่ายและแหล่งที่มา

๘. ความเห็นหรือความเห็นชอบ/ อนุมัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๙. ข้อกฎหมายและมติของคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

มติคณะรัฐมนตรีตามความละเอียดดังข้อ ๑.๒

๑๐. ข้อเสนอส่วนราชการ

กระทรวงการต่างประเทศขอเรียนเสนอเพื่อคณะรัฐมนตรี ดังนี้

๑๐.๑ รับทราบผลการประชุมสภารัฐมนตรี IORA ครั้งที่ ๑๘

๑๐.๒ มอบหมายหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวเนื่องตามนโยบายติดตามผลการประชุมสภารัฐมนตรี IORA ครั้งที่ ๑๘ ดังรายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๕

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอให้คณะรัฐมนตรีทราบต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายดอน ปรมดีวินัย)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

กองส่งเสริมเศรษฐกิจสัมพันธ์และความร่วมมือ

โทร. ๐ ๒๒๐๓ ๕๐๐๐ ต่อ ๑๔๑๕๖

โทรสาร. ๐ ๒๖๔๓ ๕๒๔๐

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ keatparitus@gmail.com